

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxviième ANNÉE

1 Octobre 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 330

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Âlâ kâğıdlısı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Teşrini evvel 1931

bu günkü sarsılmasını tesri' etdiler h l sei ke-
l m : Fikrimce bu gün bütün dünyayı tutan
bir şey varsa oda para mes'elesidir ve bu pa-
ra mes'elesinin hükümdarı **Finance interna-**
tionale dir . Bu kuvvet ise socialist princip-
lerini ileri süren h k metlerin daima hasmıdır.

Kat'iiyen eminim, ki yarın, İngiltere de
'amele fırkası h k meti d  er ve muhafazak r
fırka mevki'i iktidare gelerek Fransa ile eski
samim  i'tilafı ihya ederse  n  bir suretde

İngiltereye karşı dünyada mal  bir i'timad
hasıl ve bugün k  buhran zail olur.

Cihan- um l mal  bir sal h husule gelmek
için hatıra gelen noktalar şunlardır :

1 — M. Hoover in bir senelik te' ili d y n
m sa'adesinin, Fransanın muvafakatiyle, l akal
be  seneye çıkarılması.

2 — Tahdidi teslihat mes'elesinde umumî
ve cidd  bir i'til f vücude gelmesi .

3 — Amerika'nın mal , iktisad  ve siyasi
işlerde Avrupa ile te riki mesa'i etmesi .

Bir Tarih Felsefesinin 'İlm  Esasları

Dördüncü bahs

Medeniyetlerin Tahavvulu

Yer yüzünde hayatın zuhurundan beri b -
t n mahl kat bu da'im  kanunun hükmü al-
tında bulundular ; do mak , büyümek , inhibit
etmek ve  lmek . Medeniyetler de bu kanunun
hükmü altında bulunurlar.

Yeni tahavvul , mut kaddim tahavvullerin
i'caz en iz beta'ctile mukayese olunursa, 'ayni
derecede i'caz en iz s r'atle temeyyüz eder.

Cansız madde , canlı madde olmak için
asırlar yığınları iktiza etdi . Vasıtasile yer y -
z nde hayatın ba lamı  olduğu ilk hücrelerden,
insanın zuhuruna tekaddüm eden hayvan   e-
killerin çıkması için de milyonlarca seneler l -
zım geldi . Kablettarihin barbarlıklarından
insanın çıkmaya muvaffak ve medeniyetlerin
e i ine vasıl olması için dahi bir kaç yüz mil-
yon seneden az zaman lâzım gelmemi dir .

Mute'akib 7 il  8,000 sene esnasında terakki
ler pek bati oldu . Kavımlerin hayatını temamilen
de i dirmesi mukarrer olan buhar, elektrik ve
diğer bütün ke fiyyat ancak bir asırdan beri
do mu dur .

Bütün büyük ihtira'lar zek  sayesinde v -
cud bulmu dur . Zek nın tek mul , hissiyyatın
muvazi bir inki af ile ta'kib olunmamı dır . Bu
nokta'ı nazardan yeni insan ibtida'i ecdadının
seviyyesini pek çok geçmiş değildir .

V c de getirilmiş yeg ne büyük terakki ,
uzak avakıbin mumane'atk r hayalini karşılarına
 ıkararak ibtida'i ilcalarına bir az h kim olmak
melekesini kazanmak oldu . Fakat hisler kuv-
vetlerini muhafza etdiler ve hislere h kim
olmak hususunda da'ima 'aciz olan zek  ise
hislere, cihanı berbad etmeye musta'id tahrib
vasıtaları arz etmekteedir .

Bu vech ile bu günün insanı iki dürlü ilca-
ların arasında yuvarlanmaktadır : Bu ilcaların
ba'zıları «Pr histoie» in mu'asırlarıdır, ba'zıları
ise yep yeni menü'lere malikdirler .

Büyük medeniyetlerin ömürleri nisbeten
kısadır .

Az çok devamlı bir  a' a'adan sonra soldu-
lar ve nabud oldular. **Ninive**, Babilon[**Babil**]
ve daha bir çok diğer medineler toprak altın-
dadırlar .

Medeniyetlerin inki afının s r'ati tabi'i
olarak  era'iti hayatiyye ile tahavvul eder .
Derin herc   mercler devrini, ba'zen sabitlik
sirası arz eden bati' tek mul safhesi ta'kib
eder .

Bu nisbi hareketsizlik zamanları, ekseriya
kavımlerin Tarihler'nin evci balaya vus l devrini
temsil eder . Hatırlatmı  olduğumuz vech ile

Perikcles devrinde Yunanistan, August zema - nında Roma İmpratorluğu Philippe 11 zema - nında İspanya, Louis xiv zamanında Fransa böyle oldular.

Muvakkat sükûn devrleri zaten mutekad - dim hadiselerin bir müntehasıdır. **Auguste** un diktatörlüğünü ve Louvis xiv un mutlak saltenetini zuhur ettirmek için bütün bir icti - ma'î mücadeleler silsilesi lâzım oldu.

Modern Avrupa, Tarihinin cereyanı esna - sında bir çok def'a görülmüş olan herc ü merc devrlerinden birini geçiriyor :

Siyasî ve dinî itikadlarda herc ü merc, te - fe'kürlerde herc ü merc. Eski müdir idéallerin zayıflaması ve yeni idéaller taharrisi ruhlarda derin bir iğtişâş oldu ; endişe ve korku ruhlara rahat vermiyor, her tarafda tehdidler zuhur ediyor ve nisbî bir sükûn ümidi henüz görün - miyor.

Medeniyetlerin inhitatlarının başlıca sebeblerin - den biri, her devrde görülen sebeblerinden biri **Autorité** principinin ve bundan sudur eden şukûhun tedricen ga'ib olmasıdır.

Bu **Autorité** ister ilâhların, ister urflerin yahud Kralların olsun, bir kavmin onsuz pay - dar olamayacağı kıvamı yalnız o [autorité] verebilir.

Zimamdarlarkendi kendilerini idare etmeye salih pek az ferdlerden olmadıkları takdirde, insanların idare edildiklerini his etmek 'umumî ihtiyacı malum olduğundan, siyasî « Régime » ler, mutlakıy - yetin fazlalığı yüzünden değil, zayıflığı yüzün - den ortadan kalkmıştır. Louis xiv sahib kran khudavend oldu, çünkü zadegâni ve ruhbanı ve parlamento yu avcu içine almayı bildi.

Louis xv ve bahusus Louis xvi khudavend olmadılar çünkü, seleflerinin zabt etmeyi bilmiş oldukları rakib kuvvetlerin biri biri arkası sıra hüküm ünufuzu altına düşdüler.

Autorité principinin bu esasî te'siri şundan ileri gelir, ki dağın k insanları mutecanis bir ma'şeriyete tahvil eden tefekkür ve 'amel birliğini vücude getirmeye muktazi kuvvete yalnız o malikdir. Bina'en aleyh autorité prin - cipine, gerek politikada gerek din ve ahlakda bir milletin hayatının en esasî temellerinden biri nazarile bakıla bilir.

Autorité principinin ortadan kalkmasının en da'imî menşe'lerinden biri, cem'iyetlerin içinde biri birine zıd menfa'atlı muhtelif fırka - ların teşekkül etmesidir. Bu rakib fırkalar biri birile mücadeleye girişmeye kâfi derecede ken - dilerini kuvvetli his eder etmez, « autorité » principini zayıflar ve inhitat başlar. Bu vech ile dir ki 'alemi kadimde, halâ gözlerimizi kamaş - dıran bir şa'sa'a ile parladıktan sonra Yuna - nistan, istiklâlini ga'ib etdi. Bu vech ile dir ki bir sıra bi rahmane mücadelelerden sonra İm - pratorların diktatörlüğüne tehammül etmek derekesine düşdü.

Kurunı Vustada, 'aynı tarzdadır ki dahili ihtilaflardan, munakaşelardan sonra İtalyan Cümhuriyeti, ez cümle **Florence** mahv oldu. Florence da, rakib syndicalar arasında ki husumetler da'imî olarak, hayat öyle bir cehennem oldu ki bir Medicis hükûmeti eline geçerek cümhuriyet idaresini yıkdığı vakit 'umumî bir ferah hissi duyuldu. Daha sonra bitmez tükenmez dahili şikak ve ihtilafları mute'akib, komşuları tarafından taksim edilmiş olan Lehistan da bu suretle helâk oldu.

Dr. G. Le Bon

Sihhi sütün

BESLENME USULÜ

Vucudumuzun sıhhat ve kuvveti için beslenmeye muhtaç olduğumuzu hep bi - liriz : Üzerinde yaşadığımız şu kürrei ar -

zda bulunmamız, kablettarih ecdadımızın hayat ve nesillerinin devamı için vücut - lerinin beslenmesini temine salih mevad